

Hvem er det egentlig som eier havet?

EIERSKAP: Hva vi vil med norsk oppdrettsnæring, og hvordan vi vil forvalte de sjøområdene som vi som nordmenn har et ansvar for å forvalte? Det er professor Bjørn Hersoug ved Norges fiskerihøgskole som stiller spørsmålet. ILL.FOTO

AREALKONFLIKT

– Før Norge utvikler en strategi for vekst innen oppdrett, må vi avklare hvem som virkelig eier sjøarealene, sier professor Bjørn Hersoug.

Bent-Are Jensen

Bodø

Han er spesialist i fiskeriforvaltning ved Norges fiskerihøgskole ved Universitetet i Tromsø. Han har jobbet som forsker i inn- og utland siden 1980, hovedsakelig med fiskeri- og oppdrettsforvaltning.

Han viser til myndighetenes plan om å seksdoble produksjonen av norsk oppdrettslaks innen år 2050.

– Skal vi klare det, må vi ha en strategi for sjøarealene våre, og den strategien har vi ikke i

dag, sier han til IntraFish.

Professoren karakteriserer et nylig innspill fra den såkalte Senior tanken som både spennig og interessant. Det er en tenketank bestående av veteraner innen norsk havbruk. Ett forslag er at kommunene skal leie ut sjøarealer til oppdrettselskaper og slik sikre kommunekassen større inntekter.

Hvem eier havet?

– Men kommunene eier ikke sjøarealene. De har bare rett til å forvalte dem ut til grunnlinja pluss ei nautisk mil. Så har staten rett til å forvalte sjøarealene ut til 200-mila. Staten har tatt eierskap til mineralrettigheter under havbunnen, men det er ennå ikke skikkelig juridisk klarlagt hvem som eier selve sjøarealene over havbunnen. Det bør vi få en skikkelig juri-

Bjørn Hersoug

disk avklaring på. Da blir det enklere å lage strategier for å utnytte arealene, sier Hersoug.

Støvsuging av kysten

NRK meldt nylig at det ikke fins systemer eller ordninger i Norge som kan hindre utlendinger fra å støvsuge kysten for laksekonsesjoner.

– I den grad en slik kritikk kommer fra oppdrettsnæringa, synliggjør den en fantastisk dobbeltmoral eller asymmetri. Man jubler jo hver gang et norsk selskap kjøper på Færøyene, i Skottland, Canada eller Chile, sier han.

I dag eier norske selskaper rundt 80 prosent av oppdrettsnæringen i Canada og Skottland, avhengig av om man definerer Marine Harvest som norsk eller ikke. To av de største havbrukerne i Chile er likeledes regnet som norske.

– Men hver gang et utenlandsk selskap kjøper i Norge, blir det et svare styr. Jeg husker for snart 15 år siden da nederlandske Nutreco kjøpte den

” I den grad en slik kritikk kommer fra oppdrettsnæringa, synliggjør den en fantastisk dobbeltmoral eller asymmetri. Man jubler jo hver gang et norsk selskap kjøper på Færøyene, i Skottland, Canada eller Chile

norske oppdretteren Hydro Seafood. Det bleleven, sier han.

Ikke spedalsk

Likevel avviser ikke professoren problemstillingen.

I tradisjonell norsk fiskerianæring må eierne av fartøyer enten være nordmenn eller norske selskaper. Utlendinger kan ikke eie mer enn 40 prosent i et norsk fiskefartøy. Arsaken er at norske myndigheter hittil har ønsket å holde fiskerettighetene

på norske hender. – Og det er ikke noe spedalsk i det, sier han og viser til New Zealand.

– Det er et superliberalistisk land. Men utenlandske selskaper får ikke lov til å eie mer enn 40 prosent av kvoterettighetene. Spørsmålet er om vi ikke burde ha tilsvarende bestemmelser når det gjelder offentlige tillatelser til å drive med akvakultur i Norge. Den debatten er nødvendig å ta.

Kineser på shopping

I Tromsø-avisen Nordlys raser en debatt etter at en kinesisk milliardær, Huang Nubo, skal ha kjøpt et område på 1.000 mål land i Lyngen i Troms.

– Jeg er ikke mer redd kinesere enn kyprioter, sier Hersoug. Han viser til at bare seks av de 20 største eierne i Marine Harvest er norske. Største eier John Fredriksen er kypriot. De andre er fond fra USA, Storbritannia, Tyskland, Sverige og Tsjekkia. – Jeg er skeptisk til å hype opp den kinesiske fare. Milliardæren Nubo forsøker å

kjøpe en stor privat eiendom på Svalbard. Islendingene nektet han et tilsvarende kjøp der. Men det gjenstår å se om kinesere er verre eiere enn amerikanere og andre. Jeg tror ikke vi skal se enhver kinesisk investering som ledd i kommunistpartiets strategi for å ta over stadig større deler av verdens matvareforsyning.

Viktig debatt

Hersoug viser til NRK-innslaget med tidligere leder Tarald Sivertsen i Norske Fiskeoppdretteres Forening.

– Han har bidratt til å reise en viktig debatt når han advarer mot utenlandske oppkjøp i Norge, men den bør ikke konsentreres om Kina og trusselen om kinesisk eierskap alene. Spørsmålet er hva vi vil med norsk oppdrettsnæring og hvordan vi vil forvalte de sjøområdene som vi som nordmenn har et ansvar for å forvalte, sier Hersoug.

ba@intrafish.com
Telefon: 75 54 49 21